

7

Η ΒΙΒΛΟΣ ΜΕ ΤΑ ΜΑΤΙΑ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΤΟΥ ΙΣΡΑΗΛ

ΕΚΘΕΣΙΣ ΠΑΙΔΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ

ΟΡΓΑΝΩΘΕΙΣΑ ΥΠΟ ΤΗΣ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ ΕΠΙΤΙΜΟΥ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΕΟΡΤΑΣΜΟΥ ΤΗΣ ΔΕΚΑΕΤΗΡΙΔΟΣ ΤΟΥ ΙΣΡΑΗΛ ΕΝ ΣΥΝΕΡ-
ΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΟ ΙΣΡΑΗΛΙΝΟΝ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΓΚΑΛΕΡΙ ΤΕΧΝΗΣ - ΝΙΚΗΣ 2

29 ΑΠΡΙΛΙΟΥ - 10 ΜΑΪΟΥ 1958

10 - 1 ΚΑΙ 5 - 9 Μ.Μ.

ΛΙΓΑ ΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΘΕΣΗ

« . . . Θυμάμαι τὸν ἑαυτό μου νὰ κάθεται δίπλα σ' ἕνα τραπέζι πὸν ἀπάνω του ὑπῆρχαν ἕνα μεγάλο κομμάτι χαρτί καὶ χρωματιστὰ μολύβια. Ἦμουν τότε πέντε χρονῶν περίπου. Καθόμασταν πολλὰ παιδιά μαζί καὶ ζωγραφίζαμε. Στὴν ἀρχὴ μᾶρεσε νὰ ζωγραφίζω « Σπίτι, δένδρο καὶ παιδί », ἴσως γιὰ τὸ θέμα μοῦ ἦταν πολὺ κοντινὸ, ἴσως γιὰ τὸ ἀπλῶς ἦταν πὸ εὐκόλο νὰ ζωγραφίζω τέτοια θέματα. Ἀργότερα, ὅταν ἦμουν 7 - 8 ἐτῶν ζωγράφισα νάνους καὶ πριγκηπόπουλα, ἴσως ἐπειδὴ μοῦ ἔκαναν ἐντύπωση τὰ παραμύθια καὶ οἱ ἱστορίες πὸν διαβάζαμε στὸ σχολεῖο. Καὶ ἀκριβῶς ἐπειδὴ αὐτὰ τὰ θέματα μοῦ ἦσαν τόσο μακρυνὰ καὶ τόσο φανταστικὰ προσπαθοῦσα πάντοτε νὰ τὰ ἐξηγήσω καὶ νὰ τὰ πλησιάσω πρὸς ἐμένα ζωγραφίζοντάς τα . . . »

Μυριάμ, ἐτῶν 13

Δὲν εἶναι ἡ πρώτη φορὰ πὸν ἐκτίθενται ἔργα παιδικῆς ζωγραφικῆς εἰς τὰς Ἀθήνας. Στὸ Ἰσραὴλ δέ, εἶναι κάτι τὸ συνειθισμένον καὶ κάθε χρόνο, λαμβάνει χώραν σὲ μιὰ ἀπὸ τὶς μεγάλες πόλεις, μιὰ ἔκθεση παιδικῆς ζωγραφικῆς πὸν διοργανοῦται συνήθως ὑπὸ τὴν αἰγίδα τοῦ Ἰσραηλικοῦ Ὑπουργείου Παιδείας. Αἱ παιδικαὶ αὐταὶ ἐκθέσεις εἶναι ἀπὸ τὶς πλέον δημοφιλεῖς διότι συνήθως τὰ παιδιά ἐνδιαφέρονται νὰ τὰς ἐπισκεφθοῦν καὶ νὰ ἰδοῦν τὴν ἐργασίαν τῶν συνομηλίκων των. Καί, μαζί μὲ τὰ παιδιά, ἔρχονται καὶ οἱ γονεῖς, οἱ διδάσκαλοι, οἱ ψυχολόγοι καὶ οἱ ἀπλῶς περιέργοι πὸν θέλουν νὰ ἰδοῦν μιὰ πρωτότυπη ἔκθεση.

Τὰ ἐπιτεύγματα στὰ ὁποῖα φθάνει πολλὰς φορὰς τὸ παιδί ζωγραφίζοντας, μᾶς ἐκπλήσσουν. Μὲ τὴν δύναμι τοῦ αὐθορητισμοῦ, μὲ τὸν πλοῦτον τῆς φαντασίας καὶ τὴν καθαρότητα τῆς ψυχῆς, τὸ παιδί βρῖσκει πολλὰς φορὰς λύσεις ἀπροσδόκητες ὅσο καὶ σοφές — ἀσυνείδητα σοφές, γιὰ τὴν εἶναι περισσότερο ὀδηγημένους ἀπὸ τὸ ἔνστικτον — σὲ προβλήματα πὸν παρουσιάζονται καὶ στὸν φτασμένον καλλιτέχνη.

Στὴν ἔκθεση « Η ΒΙΒΛΟΣ ΜΕ ΤΑ ΜΑΤΙΑ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ » πὸν ὠργανώθηκε ἀπὸ τὴν Ἐπίτιμον Ἐπιτροπὴν Ἑορτασμοῦ τῆς Δε-

Μερικά έργα από την έκθεση παιδικής ζωγραφικής που λαμβάνει χώραν τις ημέρες αυτές εις τὸ Τέλ-Αβίβ με γενικὸν θέμα « ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΤΟΥ ΚΙΜΠΟΥΤΣ ΖΩΓΡΑΦΙΖΟΥΝ » Ὡς γνωστὸν τὰ κιμπούτς εἶναι πρωτότυπα συνεταιριστικὰ κοινόβια ἀγροτικὰ χωρία.

καετηρίδος τοῦ Ἰσραήλ εἰς τὴν Ἑλλάδα, μέσα στὸ πλαίσιο τοῦ μορφωτικοῦ της προγράμματος, βλέπουμε ἕναν κόσμον πού ἔχει γιὰ κέντρο του τὴν Ἁγία Γραφή.

Τὸ παιδί τοῦ Ἰσραήλ ἔχει τραφῆ καὶ ἔχει μεγαλώσῃ με τὴν ὁμορφιὰ καὶ τὴν ἐπιβλητικότητα τῶν διαφορῶν ἐπεισοδίων τῆς Βίβλου. Τὸ μοντέρνον Κράτος πού εὑρίσκεται στὴν Βιβλικὴ Χώρα τιμᾶ καὶ σέβεται τὶς παραδόσεις του καὶ τὶς διδάσκει ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμή στὰ παιδιά του, πού ἐλπίζει ὅτι θὰ γίνουν ἔτσι ἀντάξιοι συνεχισταὶ τῆς πλουσίας αὐτῆς πνευματικῆς κληρονομιάς.

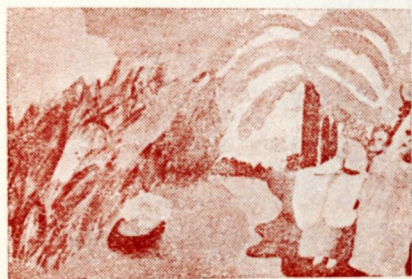
Μὲ τὰ διάφορα ἔργα πού βλέπουμε στὴν έκθεση μᾶς φανερώ-νεται ἡ ἀγάπη καὶ ὁ σεβασμὸς πού τρέφουν τὰ παιδιά τοῦ Ἰσραήλ γιὰ τὴν Βίβλο, τὸ πολυδιάβαστο αὐτὸ βιβλίον πού ἔδωσε στὸν κόσμον ὁ ἑβραϊκὸς λαὸς καὶ πού ἀποτελεῖ τὴν βάσιν τῶν ἠθικῶν ἀξιῶν ἐπὶ τῶν ὁποίων στηρίζεται ἡ σημερινὴ ἀνθρωπότης.

1. α) Τρικυμία (άγορι 9,5 ἐτῶν)
β) Λουλούδια (κορίτσι 5 ἐτῶν)
2. Δαβίδ καὶ Γολιάθ (κορίτσι 9 ἐτῶν)
3. Ἡ καταστροφή τῆς Βαβυλῶνος καὶ ὁ Ἡσαίας (άγορι 13 ἐτῶν)
4. Ὁ Σαούλ εἰς τὸν δρόμον τοῦ Ἔϊν-Ντόρ (κορίτσι 14 ἐτῶν)
5. Λουλούδια (κορίτσι 6 ἐτῶν)
6. «Καὶ εἶπεν ὁ Θεὸς, Γενηθήτω φῶς» (άγορι 14 ἐτῶν)
7. Ὁ Ἀβραάμ θυσιάζει τὸν υἱὸν τοῦ Ἰσαάκ (κορίτσι 12 ἐτῶν)
8. Ὁ Ἰωνᾶς καὶ ἡ Φάλαινα (άγορι 11 ἐτῶν)
9. Ἰακώβ καὶ Ραχήλ (κορίτσι 14 ἐτῶν)
10. Ὁ Μωϋσῆς εἰς τὸ Ὄρος Νεβὸ (άγορι 11 ἐτῶν)
11. Ἄγάρ καὶ Ἰσμαήλ (κορίτσι 13 ἐτῶν)
12. Τὸ νήπιον Μωϋσῆς εἰς τὸν ποταμὸν Νεῖλον (κορίτσι 10 ἐτῶν)
13. Ὁ Ἀβραάμ καὶ οἱ τρεῖς Ἄγγελοι (κορίτσι 13 ἐτῶν)
14. Λέων καὶ Τίγρης (κορίτσι 10,5 ἐτῶν)
15. Ἡ Μήτηρ Ρεβέκκα εἰς τὸ πηγάδι (κορίτσι 10 ἐτῶν)
16. Ρούθ καὶ Ναομί (κορίτσι 11 ἐτῶν)
17. Ὁ Θάνατος τοῦ Ἀβεσσαλώμ (άγορι 13 ἐτῶν)
18. Ὁ Ἰωνᾶς ἀποβιβάζεται εἰς τὴν Ἰόππην (κορίτσι 10 ἐτῶν)
19. Τιμαὶ ἀπονέμονται εἰς τὸν Μορδεχαΐ (κορίτσι 9 ἐτῶν)
20. «Καὶ ἐξέτεινεν ὁ Μωϋσῆς τὴν χεῖρα αὐτοῦ πρὸς τὸν οὐρανὸν καὶ ἔγινε σκότος πικνόν ἐφ' ὅλην τὴν γῆν τῆς Αἰγύπτου 3 ἡμέρας» (άγορι 11 ἐτῶν)
21. Ἀπόκριες (κορίτσι 4 ἐτῶν)
22. Ἄγγελος (κορίτσι 10 ἐτῶν)
23. Μορνεχαΐ καὶ Ἀμμάν (άγορι 12 ἐτῶν)
24. Σαμφών (άγορι 13 ἐτῶν)
25. «Ἡ δὲ γῆ ἦτο ἄμορφος καὶ ἔρημος, καὶ σκότος ἐβασίλευεν ἐπὶ τοῦ προσώπου τῆς ἀβύσσου» (άγορι 12 ἐτῶν)
26. Δαβίδ καὶ Σαούλ (άγορι 12 ἐτῶν)
27. Ὁ Ἀβραάμ καὶ οἱ τρεῖς Ἄγγελοι (άγορι 11 ἐτῶν)
28. Οἱ Δέκα Ἐντολές (κορίτσι 13 ἐτῶν)
29. Τὰ λιβάδια τοῦ Βοάζ (κορίτσι 12 ἐτῶν)
30. Ὁ Πύργος τῆς Βαβέλ (άγορι 13 ἐτῶν)
31. Αἱ Δέκα Ἐντολαὶ (κορίτσι 9 ἐτῶν)
32. Σαμφών (άγορι 13 ἐτῶν)
33. α) Σπουδὴ στήν φύση τῆς χώρας τῆς Βίβλου (άγορι 4,5 ἐτῶν)
β) Σπουδὴ στήν φύση τῆς χώρας τῆς Βίβλου (άγορι 4,5 ἐτῶν)
34. «Καὶ ἀπέστειλεναυτοὺς ὁ Μωϋσῆς διὰ νὰ κατασκοπεύσωσιν τὴν γῆν Χαναάν... Καὶ ἀναβάντες κατεσκόπευσαν τὴν γῆν καὶ ἔκοψαν ἐκεῖθεν κλημα ἀμπέλου μετὰ ἐνός βότρουος σταφυλῆς, καὶ ἐβάσταζον αὐτὸ δύο ἐπὶ εὐλῶν»

ΘΕΜΑΤΩΝ

35. Ὁ πόλεμος κατὰ τοῦ Ἀμαλέκ (ἀγόρι 13 ἐτῶν)
36. Τὸ μῆλον τῆς ἔριδος καὶ τὸ φεῖδι τοῦ πειρασμοῦ (κορίτσι 13 ἐτῶν)
37. Σύνθεσις σὲ χρώματα (κορίτσι 5 ἐτῶν)
38. «Γενηθῆτω τὸ φῶς» (κορίτσι 13 ἐτῶν)
39. Ὁ Δαβὶδ (κορίτσι 16 ἐτῶν)
40. Ἐπιστροφή ἀπὸ τὴν ἀγορὰ (ἀγόρι 11 ἐτῶν)
41. «Καὶ εἶπεν ὁ Θεός, Ἄς γεννήσῃ ἡ γῆ ζῶα ἔμφυχα κατὰ τὸ εἶδος αὐτῶν» (κορίτσι 12 ἐτῶν)
42. Ρεβέκκα καὶ Ἐλεάζαρ (κορίτσι 14 ἐτῶν)
43. Πελαγοὶ (κορίτσι 12 ἐτῶν)
44. «Γενηθῆτω τὸ φῶς» (ἀγόρι 15 ἐτῶν)
45. Ὁ Ἰωσήφ παρουσιάζεται εἰς τὸν Φαραώ (κορίτσι 14 ἐτῶν)
46. Παιχνίδι μὲ τὸν Σκύλο (κορίτσι 10 ἐτῶν)
47. Ἡ Ἔξοδος ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο (κορίτσι 13 ἐτῶν)
48. Ἡ Διάβασις τῆς Ἐρυθρᾶς Θαλάσσης (κορίτσι 10 ἐτῶν)
49. Στ' Ἀμπέλια (ἀγόρι 5 ἐτῶν)
50. Μορντεχαΐ καὶ Ἀμνάν (κορίτσι 12 ἐτῶν)
51. Δαβὶδ καὶ Σαοὺλ (ἀγόρι 13 ἐτῶν)
52. Ὁ Παράδεισος (κορίτσι 14 ἐτῶν)
53. Παραμῦθι (ἀγόρι 10 ἐτῶν)
54. Ἰερεμίας (ἀγόρι 22 ἐτῶν)
55. Ἰούδας Μακκαβαῖος (ἀγόρι 14 ἐτῶν)
56. Τὰ Ἀνάκτορα τοῦ Σολομῶντος (ἀγόρι 12 ἐτῶν)
57. Τὸ ὄνειρο τοῦ Ἰακώβ (ἀγόρι 9 ἐτῶν)
58. Τρελλόπαιδο (κορίτσι 12 ἐτῶν)
59. Πατέρας, μητέρα καὶ παιδί (ἀγόρι 6 ἐτῶν)
60. Ρουθ (κορίτσι 13 ἐτῶν)
61. Τὸ ὄρος Σινᾶ (ἀγόρι 10,5 ἐτῶν)
62. Ὁ Σαοὺλ εἰς τὸν δρόμον τοῦ Ἔϊν Ντόρ
63. α) Ἐλαφος (ἀγόρι 8 ἐτῶν)
β) Ἐλαφος (ἀγόρι 7 ἐτῶν)
64. Ὁ Ἰωνᾶς καὶ ἡ φάλαινα (κορίτσι 10 ἐτῶν)
65. Γολιάθ (ἀγόρι 11 ἐτῶν)
66. Καπνοδοχοκαθαριστής (ἀγόρι 11 ἐτῶν)
67. Καταστροφή τῶν Σοδόμων (κορίτσι 15 ἐτῶν)
68. Ἀγριόπαπιες (κορίτσι 8 ἐτῶν)
69. Ὁ Σολομῶν ἀπονέμει δικαιοσύνην (ἔργον πολλῶν παιδιῶν 10 ἐτῶν)
70. Σόδομα καὶ Γόμορρα (ἀγόρι 15 ἐτῶν)
71. Ὁ Πύργος τῆς Βαβέλ (ἀγόρι 15 ἐτῶν)

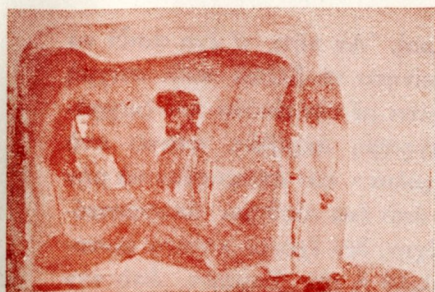
Πῶς ἐδημιουργήθη ἡ συλλογὴ ποῦ ἐκτίθεται; Ἡ Διεύθυνσις τοῦ Καλλιτεχνικοῦ Μουσείου τοῦ Τέλ-᾿Αβίβ ἤλθεν εἰς ἐπαφὴν μὲ τὴν Ἐπιτροπὴν Παιδείας καὶ Σχολείων. Ἡ Ἐπιτροπὴ εἰδοποίησεν τοὺς διδασκάλους, τοὺς παιδαγωγούς καὶ τοὺς νηπιαγωγούς ποῦ ἤρχισαν νὰ στέλλουν εἰς τὴν ἐπιτροπὴν φακέλλους μὲ ἔργα παιδιῶν. Ὅσο γιὰ τὰ ἴδια τὰ παιδιὰ, δὲν εἶχαν ἀντιληφθῆ, οὔτε τοὺς εἶπε κανεὶς ὅτι κάτι «μαγειρεύεται». Οἱ διδάσκαλοι ἔστειλαν τὰ διάφορα ἔργα τῶν παιδιῶν κατὰ τὴν κρίσιν τους καὶ ἡ ἐπιτροπὴ ἔκανε τὴν πρώτη διαλογὴ ἀπὸ τὴν ὁποία ἔμειναν 5.000 ἔργα. Ἀπὸ αὐτὰ ἔγινε μιὰ δεύτερη, προσεκτικώτερη διαλογὴ διότι ὁ χῶρος τοῦ Μουσείου τοῦ Τέλ-᾿Αβίβ δὲν ἐπέτρεπε νὰ ἐκτεθοῦν περισσότερα ἀπὸ 500 ἔργα. Ἀφοῦ ἐξετέθη ἡ συλλογὴ τῶν ἔργων τῆς παιδικῆς ζωγραφικῆς εἰς τὸ Τέλ-᾿Αβίβ, τὰ Ἱεροσόλυμα, τὴν Χαΐφα καὶ ἄλλες πόλεις τοῦ Ἰσραήλ, ἐχωρίσθη σὲ 5 μικρότερες συλλογές ποῦ ἀπεστάλησαν ἀμέσως εἰς διαφόρους χώρους τοῦ Κόσμου. Ἡ συλλογὴ ποῦ ἐκτίθεται τώρα εἰς τὰς Ἀθήνας θὰ ἐκτεθῆ ἀμέσως κατόπιν εἰς τὴν Χάγην, τὸ Ἀμστερνταμ, τὴν Λωζάνην, τὸ Παρίσι, τὴν Ρώμην καὶ τέλος εἰς τὴν Ἀκραν, πρωτεύουσαν τοῦ νεοϊδρυθέντος Κράτους τῆς Γκάνα. Ἄλλαι συλλογαὶ ἐξετέθησαν ἤδη εἰς τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας καὶ τὴν Ἰαπωνίαν μὲ μεγάλην ἐπιτυχίαν καὶ μὲ ἐνθουσιώδη κριτικὴν.

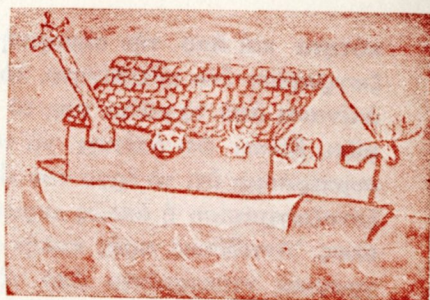
Τὸ νήπιον Μωϋσῆς εἰς τὸν ποταμὸν Νεῖλον (Πίναξ ἀρ. 12)

«Καὶ εἶπεν ὁ Θεός: Ἄς γεννήσῃ ἡ γῆ ζῶα ἔμφυχα κατὰ τὸ εἶδος αὐτῶν» (Πίναξ ἀρ. 41)

Ἰακώβ καὶ Ραχὴλ (Πίναξ ἀρ. 9)

Ἡ Κιβωτὸς τοῦ Νῶε

Τὸ ἐνδιαφέρον γιὰ τὴν ζωγραφικὴ εἶναι πολὺ μεγάλο μεταξὺ τῶν παιδιῶν τοῦ Ἰσραὴλ καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν νεαρῶν ζωγράφων μεγαλώνει ὄχι ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος ἀλλὰ ἀπὸ ὥρας εἰς ὥραν. Εἰς τὰ ἰσραηλινὰ σχολεῖα ἀφιερῶνουν ἀρκετάς ὥρας τοῦ ἐβδομαδιαίου προγράμματος διὰ τὴν διδασκαλίαν τῆς ζωγραφικῆς καὶ τῶν καλῶν τεχνῶν γενικά. Τρεῖς ἕως πέντε ὑποτροφίαι διὰ σπουδὰς εἰς τὸ ἐξωτερικὸν δίδονται ἐτησίως εἰς παιδιὰ μὲ ἐξαιρετικὸ ταλέντο. Περιοδικαὶ ἐκθέσεις ἐνθαρρύνουν τὰ παιδιὰ νὰ συνεχίσουν τὴν προσπάθειαν βελτιώσεως των εἰς τὸν τομέα αὐτόν.

Ἄλλ' ὅμως, τὸ περίεργον εἰς τὴν ὅλην ὑπόθεσιν εἶναι ὅτι τὰ ἔργα τῶν αὐτοδιδάκτων, δηλαδὴ τῶν μικροτέρων παιδιῶν εἶναι καλλίτερα. Ὅπως πολὺ σωστὰ παρατήρησε ὁ Δρ Κόλμπ, Διευθυντῆς τοῦ Μουσείου τοῦ Τέλ-Ἀβίβ: « τὰ μοντέρνα παιδιὰ ζωγραφίζουν πρὸ αὐθόρμητα καὶ χρησιμοποιοῦν περισσότερο τὴν φαντασίαν των ἐνῶ τὰ μεγαλιότερα παιδιὰ ἐνδιαφέρονται συνήθως γιὰ συγκεκριμένα καὶ πολλὰς φορὰς σοβαρὰ θέματα, ἐργαζόμενα μέσα στὰ πλαίσια μιᾶς τεχνικῆς πού ἔχουν διδαχθῆ ἀπὸ τοὺς διδασκάλους των. Ἄν θέλαμε νὰ χαρακτηρίσωμε τοὺς μικροὺς αὐτοὺς ζωγράφους, εἶπεν ὁ Δρ Κόλμπ, θὰ λέγαμε ὅτι τὰ μεγαλιότερα παιδιὰ εἶναι ρεαλισταὶ ἐνῶ τὰ μικρότερα μοντερνισταὶ ».

Ὁ Δρ Κόλμπ ἐτόνισεν ἀκόμη ἓνα ἐνδιαφέρον σημεῖον: « Ἄν θέλετε νὰ ἐργασθῆ ἡ φαντασία τοῦ παιδιοῦ καὶ νὰ δημιουργήσῃ κάτι, πρέπει νὰ τοῦ δώσετε ἓνα θέμα μακρυνὸ ἀπὸ τὴν πραγματι-

κότητα και από την σημερινή του ζωή. "Αν πήτε σ' ένα παιδί να ζωγραφίση ένα αυτοκίνητο, τὸ αυτοκίνητο τὸ βλέπει κάθε στιγμή ἀπέναντι ἀπὸ τὰ μάτια του, τὸ συγκρίνει μὲ τὴν εἰκόνα πὸ ζωγράφιζει, βλέπει ὅτι ἀπέτυχε νὰ τὸ ἀντιγράψῃ ἀκριβῶς, φτάνει στὸ συμπέρασμα ὅτι τὸ ἔργο του εἶναι « χάλια » καὶ ἀποφασίζει νὰ μὴ ξαναζωγραφίση ἢ ἀπλῶς κυριεύεται ἀπὸ ἕνα αἰσθημα ἀπογοητεύσεως. Ἐντιθέτως, πρὸς καλὴν μας τύχην, δὲν ἔχουμε κανένα φωτογραφικὸ ντοκουμέντο ἀπὸ τὸν Γολιάθ ἢ τὸν Σαμφών, ἀπὸ τὴν Κιβωτὸ τοῦ Νῶε ἢ ἀπὸ τὴν Διάβασι τῆς Ἐρυθρᾶς Θαλάσσης. Ἡ φαντασία τοῦ παιδιοῦ δὲν εἶναι περιορισμένη ἀλλὰ ἐλεύθερη νὰ ζωγραφίζει ὅπως αἰσθάνεται, ὅπως νομίζει ὅτι ἔγιναν τὰ γεγονότα.

